

közepén vaskondérban forralják fel a sótalán levest. A ház ura kikapcsolatja a villanyt, faggyugyertyát gyújt és nyáltól csurgó szájjal élvezetében böngészgeti a legutóbbi dícsőséges háború történetét. Mindenki kifordítja ruháját, talpaira laput köt és hetenként csak egyszer mosdik. Kies barlangok tárnak fel a közeli hegyekben, előkerül a dárda, a nyíl és a kopja, minden becsületes polgár barlanglakó lesz, mit is tehetne egyebet testére szabott társadalmában. A polgárnak ebben a szituációban, jóindulatúak legalább is így remélik, megjön az esze. Magam részéről „gönnolom“ ezt a sorsot neki. A kikapcsolt villanyt, a faggyugyertyát, a konyha közepén lobogó máglyát, és végső esetben a barlangokat. Viszont, ha így sem jut egy jobb belátásra, az sem fogja megváltoztatni a dolgok végső menetét. Mert ész legfeljebb egy új társadalom megteremtéséhez szükséges, azok részéről, akik abban benne élnek, már nem minden esetben várja el az ember.

(Budapest)

Remenyik Zsigmond

VILÁGGAZDASÁGI KÉRDÉSEK

A JAPAN KONJUNKTURA

Az utolsó két és fél évben, amióta Japán megkezdte a Mandzsuria elleni hadjáratot s a yen erősen devalválódott, Japán gazdasága külsőleg egy „konjunktura sziget“ képét mutatja a világgazdasági válság közepette. A japán gazdaság e virágzása az inflációnak a hadigazdálkodás következtében beállott változásokkal való összejátszásán alapszik. A mai japán konjunktura valójában inflációs- és háborúskonjunktura. Mint minden inflációs- és háborúsgazdálkodás az értelmese:

1. **Gazdasági világ:** a „nemzeti vagyon“ csökkenése. a) A mandzsuriai háború és az erősen szorgalmazott háborús készülődés azt jelenti, hogy a folyamatban lévő termelés nagy része terméketlen célokra nyer felhasználást. b) Az inflációs bázison nyugvó kivitel fokozása azt jelenti, hogy az árut külföldön mélyen értéke alatt árúsítják, vagyis az ország az inflációs természetű kivitel következtében elszegényedik. Az ország ez elszegényedésével egyidejűleg a vagyon gyors központositása következik be inflációs alapon a tőke egyedurainak kezében, s egyidejűleg a munkások, parasztok és kisiparosok kihasználása jelentéktelenül emelkedik.

2. **Társadalmilag:** Ez a folyamat annál inkább az osztályellentétek gyors kiéleződéséhez vezet, mert Japánban különben is a vagyon és a jövedelem megoszlása igen előnytelen a szegény és középosztályok szempontjából. Japánban, amely más tőkés országokkal való összehasonlításban nagyon szegény, (az egy lakosra eső átlagjövedelem Európa legszegényebb országaiéval azonos), több milliárdos van és egy tucat olyan, akinek 100 millió yennél nagyobb a vagyona és 3 ezer milliómos, a többi lényegileg mind szegény ember. A vagyonnak ez a megoszlása nagy mértékben segíti elő a monopóliumok képződését. Valamennyi japán statisztika újból és újból beigazolja a japán vagyonelosztás hihetetlen egyenlőtlenségét. Már a birtokfelosztás kiáltó adalékokat tartalmaz. Egy 1932-ben kibocsájtott hivatalos statisztika szerint a föld megoszlása a parasztgazdaságok nagysága szerint a következő:

	A parasztagazdaságok száma (1000-ben)	Az össz parasztagazdaságokhoz viszonyított százaléka
$\frac{1}{2}$ hektárnál kevesebb	1951	35
$\frac{1}{2}$ —1 hektár	1885	34
1—2 „	1190	22

Aminth látható a japán parasztok 91 százaléka két hektárnál kisebb földön gazdálkodik. Viszont még ezek a kis földdarabkák sem azoké a parasztoké, akik megművelik. Száz paraszt közül 28 kizárólag bérelt földön, 41 részben bérelt, részben saját földön, vagyis a parasztoknak még $\frac{1}{3}$ -a sem gazdálkodik kizárólag a saját maga földjén.

Egy másik példa, amely a lakosság szegénységét mutatja: 1932-ben Japánban 60.758 személy-autó volt forgalomban, ezek közül „több mint 95 százalék bérautó volt, vagyis egész Japánban csak 3000 egyéni, személyi autó futott.“ (Economic Conditions in Japan. Angol konzuli jelentés 1933.)

A háború finanszírozása, illetve a budget deficit fedezése kihat a középrétegek kihasználására és a vagyon központosítására. A hatalmas budget deficitet nem a módos osztályok adójának az emelésével, hanem kölcsönök révén fedezik, ami azt jelenti, hogy a vagyonos osztály az államháztartás rossz helyzetéből újabb előnyökhöz jut. A lakosság legszélesebb rétegeinek a szegénysége természetesen nagyon lecsökkenti az inflációs fejlődés következtében amugyis csökkent belső piac felvevő képességét. Ilyen körülmények között a visszahatásnak az a pontja, amelynél az infláció, mint az uralkodó osztályok meggazdagodásának az eszköze, a tökéletes gazdasági és társadalmi összeomlásba átesap, rövidebb idő alatt kell, hogy beálljon mint a gazdag országokban, ahol a nemzeti vagyon és a nemzeti jövedelem megoszlása kedvezőbb.

Ezek az általános megfontolások igazolják, hogy a japán gazdaság legutóbb történet fellendülése igen gyenge gazdasági alapon nyugszik, s hogy ez az igen gyenge gazdasági alap a nemzeti vagyon egy részének további háborús célokból való nagyszabású felhasználása nem soká áll ellen, anélkül, hogy ne vezessen veszedelmes társadalmi megrázkódtatások felé, amiknek a jelei a mai japán politikai és társadalmi életében már megállapíthatók. A feudális mágnásokkal és tisztikarral szövetkezett financ oligarchia keskeny rétegének kivételével nincs Japánban a lakosságnak olyan rétege, amely a jelenlegi állapotokkal meg volna elégedve. (V.)

A MAI OLASZ GAZDASÁGPOLITIKA

Olaszország egyike azon nagy államoknak, amelyek nem teszik közzé az ipari termelés indexét, úgyhogy így nehéz az olasz ipari termelés alakulását közvetlenül szemléltetni. Egyes megbízható adatok azonban mégis arra engednek következtetni, hogy Olaszország ipari termelésének emelkedése 1933-ban kisebb volt mint a többi országokban.

Az olasz ipar világgiazi versenyképessége, az aranystandard fenntartása révén, jelentősen meggyöngült az inflációs országokkal szemben s ez rohamosan visszaeső kivitelében jut kifejezésre. Eredménye ennek, hogy Mussolini újra átlag 8 százalékos béresökkentésre kényszerült Olaszország egész iparában. A válság első évében, 1930 decem-